

Veileder til miljøplan¹ tema 6: Landskapsbilde / Estetikk

Miljømål

- Plassering, utforming og størrelsen av anlegg skal tilpasses landskapsbildet og oppfylle estetiske krav.
- Naturlig terrengform bør i størst mulig grad bevares.

Definisjon

Landskapsbilde brukes om helhetsinntrykket av et landskap, basert på et samlet perspektiv av alle landskapselementer og opplevelsen (inkludert syn, lukt, hørsel m.v.) av kvalitetene som landskapet gir. Tiden er også en viktig dimensjon fordi landskapet stadig er i forandring.

Landskapsbilde dreier seg ikke bare om stygt/pent eller estetikk, men om karaktertrekk og sammenhenger. En beskrivelse av landskapsbildet er en strukturert beskrivelse av alle landskapselementene og hvordan de forholder seg til hverandre (ikke synsing).

Sjekkpunkt for miljøkrav

6.1 Anleggets plassering, utforming og størrelse med hensyn til tilpassing til landskapsbilde og estetiske aspekter er kartlagt og vurdert.

6.2 Stilt krav til prosjektering og anleggsarbeid om at anlegget og dets elementer er tilpasset til stedet og landskapsbildet og oppfyller krav til estetisk utforming. Eventuelt forbedring av forstyrrende elementer.

6.3 Stilt krav til drift av anlegget for å ivareta eller forbedre estetikk og stedstilpassning i forhold til omgivelsene for eksempel gjennom FDV dokumentasjon.

Når er temaet relevant?

Ved alle overjordiske anlegg som

- Er stor i forhold til omgiende landskapselementer,
- Har fjernvirkning på en eksponert beliggenhet for eksempel på en haug eller i vannkanten,
- Avviker i utseende veldig fra elementer i nærområdet.

¹ Mer informasjon om miljøplanen finner du på denne Internettetsiden: <http://www.trondheim.kommune.no/miljoplan>. For å aktivere lenker i dette dokumentet, holdt Ctrl-tasten ned mens du klikker på lenken.

Tiltak

Obligatoriske tiltak:

Ved en av de tre ovennevnte kriterier skal det utføres en stedsanalyse med anbefalinger til utforming og plassering. Den kan inneholde f.eks simulasjoner av form i fotomontasjer, 3D simulasjoner, tegninger / skisser av anlegget. Dessuten skal nærområdet og beliggenheten av anlegget analyseres:

- Hva er typiske elementer og utforming?
- Hvilke farger og materialer dominerer, hvor høye er bygningene?
- Hvor eksponert / synlig vil anlegget bli?
- Har området betydning som utsiktspunkt eller som åpent areal som sikrer siktforbindelse?

På grunnlag av disse analysene bør man foreta en vurdering av om utformingen fører til større avvik i forhold til eksisterende forhold og hvordan man kan tilpasse anlegget bedre i landskapet.

Mulige tiltak:

- Foto / fotomontasje fra definerte punkt for å vurdere tilpassing til landskapsbildet er vurdert
- Illustrasjoner av før- og ettersituasjon med typiske snitt for å vurdere om tilpassing til landskapsbildet er vurdert
- Forskjellige varianter for utformingen er diskutert med beboere / folk som blir berørt av anlegget. – Forutsetning er at det finnes ulike alternativer slik at folk kan delta i planleggingsprosessen. Det er ikke medvirkning dersom allerede ferdige planer og resultater blir presentert.

Forskrifter / retningslinjer lovverk

- [Plan- og bygningsloven](#) §§ 2, 74 nr. 2
- Kommuneplan / [Kommuneplanens arealdel](#)
- Reguleringsplaner > vedtekter

Kart

- Landskapsanalyse for Trondheim, del 1. 1980: Landskap og byutvikling. Kartvedlegg (intern dokument ligger på M:\BU_Miljø\Miljøplan_SEB\Veiledere\6. Landskapsbilde Estetikk\Rapporter\Landskapsanalyse Trondheim fra 1981)
- [Byantikvarens temakart](#): "Antikvarisk klassifisering av bebyggelsen"
- [Aktsomhetskart for kulturminner i grunnen](#)

Veiledere / rapporter

- Asplan Viak AS har 2003 utarbeidet en eksempelsamling for visualiseringsmetoder som benyttes i ulike planprosesser. Eksempelene er hentet fra konsekvensutredninger og andre utredninger og fra plansaker i Hordaland og Nord-Trøndelag. Les eksempelsamlingen: [Visualiseringsmetoder](#) (pdf, 4,9 Mb)
- Veileder fra MD Estetikk i Plan- og byggesaker <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/veiledninger/1997/T-1179-Eстетikk-i-Plan-og-byggesaker-.html?id=87432>
- Retningslinjer for saksbehandlere PBL § 74 Nr 2 anvendelse av skjønnhetsparagrafen <http://www.byggesak.com/kbok/webdocs/0412/78-0563.doc>
- Designprogram for Midtbyen

<http://www.trondheim.kommune.no/content.ap?thisId=1117615038>

- Byromsregistreringer for Midtbyen og andre utredninger
<http://www.trondheim.kommune.no/content.ap?thisId=1117612609>
- Stedsform og kulturminner. MD.
http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/rapporter_planer/rapporter/2000/Stedsform-og-kulturminner-i-en-miljovenn.html?id=105582
- [Rapport om Høyhus i Trondheim](#) (pdf)
- [Byform Elgeseter](#)
- [Byromsregistreringer for Midtbyen](#)
- [Stedsform og kulturminner \(MD\)](#)

Eksempler / Nettlink

- Kommunal- og Regionaldepartement "Estetikk som miljøfaktor"
<http://www.regjeringen.no/nn/dep/krd/Dokument/NOU-ar/2005/NOU-2005-12/27/4.html?id=154672>
- Trebyen Trondheim: <http://www.trondheim.kommune.no/trebyen/>

Kontakt

For overordnede spørsmål angående plassering: Byplankontoret eller Miljøenheten

For utforming av anlegget: Kommunalteknikk v/ Marit Solum

Utarbeidet av

Jutta Meiforth, Marit Solum

Sist oppdatert

12. november 2010

Trondheim kommune
Stabsenhet for byutvikling (SEB)
Erling Skakkes gate 14.
7004 Trondheim
Tel. 979 96 224

kommunalteknikk.postmottak@trondheim.kommune.no